

PARTICIPACIÓ DELS METGES EN ELS ÒRGANS DE GOVERN

Comissió d'Ordenació de la Professi6

Barcelona, 12 de març de 2008
(revisat en la reuni6 de la COP de 17 de març de 2008)

Introducci6

La Comissió d'Ordenaci6 de la Professi6 ha elaborat recentment un document sobre la participaci6 dels metges en la gesti6 del seu centre de treball, en el que recomana que aquesta participaci6 es faci a trav6s de juntes de professionals, de comissions cl6niques i de comit6s t6cnics que han d'estar funcionant en tots els centres, i tamb6 amb la intervenci6 activa del metge en la organitzaci6 de la seva activitat di6ria en les unitats de treball. El document redefineix el paper del Cap de Servei, o d'unitat assistencial, i el del Director Assistencial com a elements claus de les empreses sanitàries. En el si de la Comissió s'ha ampliat la reflexi6 sobre la conveni6ncia d'un major compromís dels metges amb les institucions en que treballen i s'ha analitzat si aquest compromís es veuria potenciat si tamb6 existís una participaci6 dels metges en els òrgans de govern de les institucions. Aquesta reflexi6 constitueix la part essencial d'aquest segon document.

Abans de formular propostes i recomanacions concretes, s'ha considerat convenient incloure en aquest document una breu descripci6 de la composici6 i funcions dels òrgans de govern de les institucions sanitàries del nostre país.

Els òrgans de govern de les institucions sanitàries

L'6rgan de govern 6s el instrument amb el que es dota la propietat per exercir les funcions que li corresponen a cada entitat, ja sigui una xarxa de centres hospitalaris i no hospitalaris, com 6s el cas de l'ICS o de SAGESA que tenen alhora hospitals, Centres

d'Atenció Primària i centres sociosanitaris, o un centre únic, tant un hospital, un centre sociosanitari o un CAP gestionat per un Equip de Base Associativa. El titular d'aquesta propietat en el cas d'un centre hospitalari pot ser un ajuntament, com és el cas dels hospitals municipals, una ordre religiosa, com en l'hospital de Sant Joan de Deu o el dels Camils, una mutualitat, com en el cas de l'hospital de la Mútua de Terrassa, una Fundació Privada, com en l'hospital de Granollers, una cooperativa de metges com en el cas de l'Hospital de Barcelona, la pròpia Generalitat en el cas de l'hospital de Terrassa, una empresa privada com en el cas de la majoria de clíniques o pot ser que una entitat tingui una propietat compartida, amb més d'un titular, com en el cas de l'Hospital Clínic que és ara propietat del Consorci format per la Generalitat, l'Ajuntament i la Universitat.

El nom que rep aquest òrgan de govern varia segons la institució, com ara el de patronat en el Clínic, Consell d'Administració en l'ICS, Consell rector en l'hospital d'Igualada, etc, però tots els òrgans de govern tenen un procediment de funcionament similar, que ve determinat pels estatuts de cada entitat, i unes funcions, competències i responsabilitats, també definides per cada un d'ells.

Composició

L'òrgan de govern d'una **institució** sanitària està format per persones, la majoria de les quals pertanyen a l'**entitat propietària**, ja siguin funcionaris si aquesta és la Generalitat o un ajuntament, empleats si es tracta d'una Mútua, religiosos si depèn d'una ordre religiosa, o accionistes si es tractés d'una institució privada, que reben la denominació de consellers o de patrons segons el tipus d'entitat. A més d'aquestes persones la propietat pot considerar adient incorporar altres persones, de perfil més independent o singulars, provinents de la comunitat, que tinguin un reconeixement en el camp social i professional, així com coneixements rellevants en el cap econòmic o assistencial, amb la finalitat de maximitzar el valor tangible o intangible de l'entitat. Les proporcions i característiques de les persones que han de constituir l'òrgan de govern de cada institució han de venir definides en els estatuts de cada una d'elles.

Es entre aquests membres no relacionats directament amb la propietat que s'hauria de considerar la possibilitat o la conveniència de que hi haguessin metges. La presència de metges en els consells d'administració, o denominació equivalent en les institucions sanitàries, s'hauria d'interpretar en tot cas com una voluntat de la propietat, que seria sensible al plantejament fet des de la professió mèdica, tal com es recomana en aquest document.

Conseqüentment en aquest text s'examinen les raons que es podrien plantejar per justificar que la propietat sol·licités la presència de metges en els esmentats consells, així com les seves possibles funcions.

Funcions

La funció fonamental dels òrgans de govern de les institucions sanitàries és facilitar el compliment dels fins d'aquestes institucions, la qual cosa implica :

- Fixar i vetllar per la missió, valors i objectius de la institució
- Assegurar la sostenibilitat o el creixement econòmic i patrimonial de la empresa
- Assumir les responsabilitats fiscals i financeres que li corresponguin, fins i tot les penals
- Aprovar la memòria anual i la liquidació del seu pressupost
- Fixar les polítiques estratègiques
- Donar garantia de continuïtat dels projectes de la entitat
- Aprovar, i modificar si cal, els estatuts de la institució i les normes de funcionament intern de la institució i dels òrgans de govern
- Aprovar els plans d'inversions relatius a la construcció i remodelació dels centres i
- Nomenar el **màxim òrgan executiu** en qui es delega la gestió directa de la institució, i a qui se li exigeix el rendiment de comptes del compliment del Pla estratègic, en el que s'hauran definit els objectius i les prioritats..

El funcionament intern de tots els òrgans de govern, així com la seva composició, han d'estar definits en els estatuts de cada entitat.

Característiques exigibles als membres dels òrgans de govern.

1. Compromís amb la propietat
2. Facilitat per pensar en termes de sistema i context
3. Habilitat i voluntat per tractar amb valors, visió i llarg termini
4. Habilitat per participar activament en les deliberacions
5. Disposició a permetre a altres la presa de decisions
6. Bona reputació
7. No tenir conflicte d'interessos
8. Comprometre's a mantenir independència de grups polítics o sindicals, i basar-se en la seva activitat com a patró o conseller en les opinions pròpies obtingudes de la seva experiència i professionalitat.

Valoració de la situació actual

Hem de considerar en primer lloc que **les principals preocupacions del metge son la seva tasca professional (majoritàriament assistencial i de formació continuada) i les circumstàncies més properes a la mateixa. Existeix un cert desconeixement de què són i perquè serveixen aquests òrgans de govern, i hi ha la tendència a atribuir al gerent de la institució un poder superior al que té i als òrgans de govern un lloc més secundari. Això provoca freqüentment un desconeixement mutu dels condicionants de les tasques i necessitats d'ambdues parts.** La causa d'aquest aparent paper d'autoritat màxima del gerent és potser degut en part a la inhibició dels òrgans de govern en alguns temes o per una voluntat de protagonisme per part de les gerències en altres casos.

Aquestes dues situacions poden justificar que els metges desconeguin els veritables òrgans de govern de les seves institucions a qui s'haurien d'adreçar les seves queixes o les qüestions que els preocupen. Les queixes dels metges s'adrecen habitualment als que representen l'autoritat en el lloc de treball, es a dir el delegat de la junta del patronat o del consell rector, que és el gerent de la institució.

Els òrgans de govern tenen la responsabilitat de donar les instruccions i fixar les prioritats de manera clara als gestors, així com de remarcar-los hi la importància del professionals de les seves institucions.

Convé que hi hagi presència de metges en els òrgans de govern de les institucions sanitàries ?.

A favor de la presència de metges podríem considerar les següents raons :

1. Aportarien una visió sanitària, i específicament mèdica, als membres del consell rector i contribuirien a determinar més acuradament l'ordre prioritats en el govern de la institució
2. Aportarien la sensibilitat professional dels metges per millorar l'eficiència i garantir el seu compromís amb els valors de la institució i els seus objectius
- 3. Afavoriria en els gestors actituds de consens en la gestió diària del centre i una definició del seu paper davant l'òrgan de govern.**
4. Aportarien la seva experiència i/o el **coneixement** sobre el funcionament d'altres institucions i organitzacions professionals, en las que hi hagi treballat o col·laborat

La procedència del metge, de la pròpia institució o extern a ella, queda a criteri de l'òrgan de govern, el qual tractarà d'evitar amb la seva elecció un eventual conflicte d'interessos.

Com podrien incorporar-se metges a les juntes de govern?

No es podria fer automàticament, ja que abans s'haurien de canviar els estatuts de cada institució on es defineixen les característiques dels òrgans rectors i la seva composició, i en els que actualment no es contempla la presència de metges, al menys en tant que representants dels que fan activitat assistencial.

La Comissió d'Ordenació de la professió recomanarà a totes les institucions sanitàries la presència de metges en els seus òrgans rectors, especialment en les institucions en les que l'Administració hi té un paper majoritari (consorcis) o exclusiu (ICS).

Característiques dels metges candidats a ser patrons o consellers.

No hi ha un perfil ben definit del metge que pot ser útil en el Consell rector d'una institució sanitària , ja que no hi ha tradició d'aquesta participació. No obstant, es podrien suggerir algunes característiques que podrien facilitar la selecció d'aquestes candidats

1. Coneixement del model sanitari
2. Expertesa professional
3. Experiència en funcions de responsabilitat dins o fora del món sanitari

Com fer el nomenament d'un metge per formar part d'un òrgan de govern?

Lògicament aquesta és una competència del propi òrgan de govern. Cal considerar que les persones que formen part d'aquests òrgans disposen d'elements d'informació suficients per escollir un o més metges amb els requeriments que descrivíem en una secció anterior. Els Col·legis de metges i altres institucions de món professional i acadèmic poden oferir el suport necessari a les entitats que desitgin nomenar un metge pel seu òrgan rector.

En definitiva considerem desitjable:

1. Que es faci la màxima difusió entre els metges de què són els òrgans de govern i qui els integra en cada institució.
2. Que les institucions revisin i **adequin** els seus estatuts i reglaments perquè sigui possible la incorporació de metges en els seus òrgans de govern
3. La presència de metges en els òrgans de govern ha de fer-se evitant que aquest es puguin trobar en situació d'un possible conflicte d'interessos.